

SKETCH!

STEVEN BEERSMANS,
JULIE DELRUE, LIESA
NAERT / COMPAGNIE
CECILIA

De sketch van de 21e eeuw

Evelyne Coussens

Gezien op 04 juni 2025
De Expeditie, Gent

Julie Delrue, Steven Beersmans en Liesa Naert reanimeren de sketch en dragen die met verve de eenentwintigste eeuw in. In 'SKETCH!' combineren ze indrukwekkend komisch vakmanschap met een verfrissende zoektocht naar relevantie voor het genre. Gecoacht door Wouter Deprez en aangevuurd door een diepe liefde voor de traditie.

08 JUNI 2025

'Gaston en Leo', 'Monty Python's Flying Circus', Toon Hermans' 'One Man Show' - deze sketchprogramma's uit verschillende Europese landen hebben met elkaar vooral gemeen dat ze dateren uit de vorige eeuw. De sketch, dat korte, humoristische format met de duidelijke pointe, lijkt na onze jeugd jaren in ongenade gevallen - al zeker bij de zogenaamde meerwaardezoeker. Al in de eerste minuten van 'SKETCH!' anticipeert Julie Delrue slim op het *dédain* van een culturele elite die neerkijkt op dit theaterformat gedreven door herhaling, uitvergroting, dubbelzinnigheid en stereotypering, dat bovendien steevast de 'kleine' man laat zegevieren. Haar wat anachronistische liefde voor de sketch dreef Delrue er alsnog toe om er samen met Liesa Naert en Stevens Beersmans een voorstelling van te maken. Een voorstelling van maar ook over sketches.

Een jingle, een dansje, en hoppa - we zijn vertrokken voor een trip richting vorige eeuw, lijkt het. In de eerste sketch al verschijnen Naert en Beersmans als een oer-Vlaams koppel uit landelijk gebied (de accenten vet aangezet) dat zich waagt aan een hip *sharing*-restaurant. Deze eerste miniatuur beantwoordt in alles aan de vereisten van het genre: stikvol clichés (de man-vrouwverhouding, het culinaire snobisme, de portrettering van een hippe klasse), culminerend in de triomf van het koppel 'gewone Vlamingen' en eindigend op een vette pointe - lachen!

Over naar de tweede - of neen, wacht even. In hun rol als Liesa, Julie en Steven - leden van het collectief Portie Gemengd - ontstaat er een discussie over de houdbaarheid van de sketch. "Dat speel ik niet meer," blaast Naert op hoge

poten, refererend aan de klassieke genderrollen. Er zullen zich, tussen de duidelijk afgebakende sketches door, steeds duidelijker twee benaderingen ontwikkelen van de sketch: deze waarin respect voor de traditie domineert vanuit een diepe nostalgische liefde (Julie), en deze waarin het genre wordt opengebroken, bevraagd, bekritiseerd, herwerkt en zo naar vandaag gebracht (Liesa en Steven). Alleen al door deze lading expliciet te maken voor een publiek, doet Portie Gemengd natuurlijk het tweede. Kan je sketches maken zonder seks? Kan je sketches maken zonder pointe? Kan Chat GPT een goede sketch bedenken? Hoe ontsnap je aan de stereotypering die zo cruciaal is voor het format?

In verschillende sketches die volgen wordt vooral de vorm uitgedaagd en opengebroken, zoals in de 'auditieketen', waarin elke auditie onderwerp blijkt van 'hogerliggend' spelniveau en de personages eindeloos vervellen tussen speler en beoordelaar. Dit soort bewerking tilt het concept 'herhaling' naar een abstract niveau: meer Monty Python dan Toon Hermans. Verschillende sketches worden daarnaast afgebroken voor de pointe wordt bereikt - een gotspe in traditioneel sketchland.

De dynamiek tussen het verlangen te behouden wat goed werkt en te vernieuwen is zichtbaar, tastbaar.

Maar wat met de positionering van de sketch als uitdager van de elite en schalkse ruiter voor de 'kleine' man? De derde sketch, die het drielal de 'erfgoedsketch' noemt, vormt bij die vraag het aanknopingspunt. Het is de overbekende Gaston en Leo-sketch uit 1978 rond het al dan niet werkende 'lichtje in de frigo', waarin een hautaine verkoper van ijskasten bij de neus wordt genomen door een 'simpele' boer. De boer van toen is voor de makers van nu klaarblijkelijk de 'gewone Vlaming' - nog steeds sterk stereotyperend geportretteerd door landelijke accenten - die bedreigd wordt door een legertje aan hippe chefs, antroposofische leerkrachten en geldbeluste therapeuten. Kortom: de 'woke'-elite met zijn vanzelfsprekende privileges.

Geregeld slagen Delrue, Naert en Beersmans erin deze nieuwe polarisering te doorbreken, zoals in een sketch waar een langgerekt tooggesprek uit een dorps kroeg wordt verplaatst naar een hippe dansclub waar universitaires uit de bol gaan. 'I am multitudes' juicht een dansende Steven Beersmans euforisch, maar de verleiding van de stereotypering blijkt te groot om consequent dit soort herwerkingen te realiseren - zo blijft de antroposofische juf van Zandertje ('hij heeft last van solidaire maandstonden') een platte karikatuur, zonder meer. En wat te denken van de ontwikkeling van enkele personages zelf, die zich gaandeweg uitkristalliseren als een 'pronte West-Vlaamse' vol onuitputbare energie en hands-on-mentaliteit (Delrue) versus een steeds vermoeide, nogal diva-achtige, grootstedelijke feministe (Naert)? Het lijkt een (overigens zeer grappige) vorm van autofictie, maar het opent ook weer een binair denken waar de ploeg duidelijk mee worstelt.

Eigenlijk is dat het mooie en zelfs ontroerende aan SKETCH!: de worsteling, die openlijk met het publiek, de 'vierde speler', wordt gedeeld. De dynamiek tussen het verlangen te behouden wat goed werkt en te vernieuwen is zichtbaar, tastbaar. De drie bezitten daarnaast onmiskenbaar het komisch potentieel (de timing, de mimiek, de fysiek) van authentieke cabaretiers, maar verhullen op geen enkel moment de constructie van hun spel. Openlijke kostuumwissels en

het in- en uit het spel stappen maken deel uit van een postdramatische verworvenheid waar deze generatie - met of zonder liefde voor de sketch - niet meer buiten kan.

In feite doet Portie Gemengd in SKETCH! wat Jetse Batelaan al deed met musical en Tom Goossens met de opera: het medium deconstrueren, maar daar tegelijkertijd over spreken, de kracht tonen van de 'verouderde' vorm en er en passant stiekem ook héél erg van genieten om het - fuck de deconstructie - gewoon te 'doen'. Met als warme onderstroom: de liefde, de liefde voor het genre, de liefde voor het publiek. Dat in de laatste sketch de pointe uitblijft, maakt van SKETCH! overduidelijk een open dialoog over relevantie in plaats van een gesloten ode aan wat vroeger was.